

STN	Systémy manažérstva environmentu Všeobecné pokyny na implementáciu (ISO 14004: 2016)	STN EN ISO 14004 83 9001
------------	---	--

Environmental management systems. General guidelines on implementation

Systèmes de management environnemental. Lignes directrices générales pour la mise en application

Umweltmanagementsysteme. Allgemeiner Leitfaden über Grundsätze, Systeme und unterstützende Methoden

Táto norma je slovenskou verziou európskej normy EN ISO 14004: 2016.

Preklad zabezpečil Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky.

Táto norma má rovnaké postavenie, ako majú oficiálne verzie.

This standard is the Slovak version of the European Standard EN ISO 14004: 2016.

It was translated by Slovak Office of Standards, Metrology and Testing.

It has the same status as the official versions.

Nahradenie predchádzajúcich noriem

Táto norma nahrádza STN EN ISO 14004 z júla 2016, ktorá od 1. 7. 2016 nahradila STN EN ISO 14004 zo septembra 2005 v celom rozsahu.

124238

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky, 2017

Podľa zákona č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa slovenská technická norma a časti slovenskej technickej normy môžu rozmnožovať alebo rozširovať len so súhlasom slovenského národného normalizačného orgánu.

Národný predhovor

Táto STN obsahuje tri národné poznámky.

Súvisiace právne predpisy

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008 z 9. júla 2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh, a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93;

nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009 z 25. novembra 2009 o dobrovoľnej účasti organizácií v schéme Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS) v znení neskorších predpisov;

zákon č. 351/2012 Z. z. o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme Európskej únie pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov;

zákon č. 505/2009 Z. z. o akreditácii orgánov posudzovania zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Vypracovanie normy

Spracovateľ: Stredoeurópska vysoká škola v Skalici, Ing. Emília Boďová, PhD., doc. Ing. Jozef Mindáš, PhD.

Technická komisia: TK 72 Environmentálne manažérstvo

**Systémy manažérstva environmentu
Všeobecné pokyny na implementáciu
(ISO 14004: 2016)**

Environmental management systems
General guidelines on implementation
(ISO 14004: 2016)

Systèmes de management environnemental
Lignes directrices générales pour la mise
en application
(ISO 14004: 2016)

Umweltmanagementsysteme
Allgemeiner Leitfaden über Grundsätze,
Systeme und unterstützende Methoden
(ISO 14004: 2016)

Túto európsku normu schválil CEN 1. marca 2016.

Členovia CEN sú povinní plniť vnútorné predpisy CEN/CENELEC, v ktorých sú určené podmienky, za ktorých sa tejto európskej norme, bez akýchkoľvek zmien, priznáva postavenie národnej normy. Aktualizované zoznamy a bibliografické odkazy týkajúce sa takýchto národných noriem možno na požiadanie dostať od Riadiaceho strediska CEN-CENELEC alebo od každého člena CEN.

Táto európska norma existuje v troch oficiálnych verziách (anglickej, francúzskej, nemeckej). Verzia v akomkoľvek inom jazyku, ktorú na vlastnú zodpovednosť vydal člen CEN v preklade do národného jazyka a oznámil to Riadiacemu stredisku CEN-CENELEC, má rovnaké postavenie, ako majú oficiálne verzie.

Členmi CEN sú národné normalizačné organizácie Belgicka, Bulharska, Bývalej juhoslovanskej republiky Macedónsko, Cypru, Česka, Dánska, Estónska, Fínska, Francúzska, Grécka, Holandska, Chorvátska, Írska, Islandu, Litvy, Lotyšska, Luxemburska, Maďarska, Malty, Nemecka, Nórska, Poľska, Portugalska, Rakúska, Rumunská, Slovenska, Slovinska, Spojeného kráľovstva, Španielska, Švajčiarska, Švédsko, Talianska a Turecko.

CEN

Európsky výbor pre normalizáciu
European Committee for Standardization
Comité Européen de Normalisation
Europäisches Komitee für Normung

Riadiace stredisko CEN-CENELEC: Avenue Marnix 17, B-1000 Brusel

Obsah

	strana
Úvod	7
1 Predmet	9
2 Normatívne odkazy	9
3 Termíny a definície	10
3.1 Termíny súvisiace s organizáciou a vodcovstvom	10
3.2 Termíny súvisiace s plánovaním	10
3.3 Termíny súvisiace s podporovaním a prevádzkovaním	12
3.4 Termíny súvisiace s hodnotením správania a zlepšovaním	13
4 Súvislosti organizácie	14
4.1 Pochopenie organizácie a jej súvislostí	14
4.2 Pochopenie potrieb a očakávaní zainteresovaných strán	17
4.2.1 Všeobecne	17
4.2.2 Určovanie relevantných zainteresovaných strán	17
4.2.3 Určovanie relevantných potrieb a očakávaní relevantných zainteresovaných strán	17
4.2.4 Určovanie záväzných požiadaviek	18
4.2.5 Využitie a uplatnenie potrieb a očakávaní zainteresovaných strán	18
4.3 Určovanie predmetu systému manažérstva environmentu	18
4.4 Systém manažérstva environmentu	19
4.4.1 Všeobecne	19
4.4.2 Vytvorenie, implementovanie, udržiavanie a sústavné zlepšovanie systému manažérstva environmentu	20
5 Vodcovstvo	20
5.1 Vodcovstvo a záväzok	20
5.2 Environmentálna politika	22
5.3 Roly, zodpovednosti a právomoci v organizácii	24
6 Plánovanie	25
6.1 Činnosti na riešenie rizík a príležitostí	25
6.1.1 Všeobecne	25
6.1.2 Environmentálne aspekty	28
6.1.3 Záväzné požiadavky	32
6.1.4 Plánovanie činností	34
6.2 Činnosti na riešenie rizík a príležitostí	34
6.2.1 Všeobecne	34
6.2.2 Vytváranie environmentálnych cieľov	34
6.2.3 Plánovanie činností na dosahovanie environmentálnych cieľov	35
6.2.4 Ukazovatele správania	35
7 Podporovanie	36
7.1 Zdroje	36

7.2	Kompetentnosť.....	37
7.3	Povedomie	39
7.4	Komunikácia.....	40
7.4.1	Všeobecne	40
7.4.2	Interná komunikácia.....	41
7.4.3	Externá komunikácia.....	41
7.5	Zdokumentované informácie.....	42
7.5.1	Všeobecne	42
7.5.2	Vytváranie a aktualizácia	43
7.5.3	Riadenie zdokumentovaných informácií	43
8	Prevádzkovanie.....	44
8.1	Plánovanie a riadenie prevádzkových činností.....	44
8.1.1	Všeobecné pokyny: Riadenie prevádzkových činností.....	44
8.1.2	Identifikovanie potrieb na riadenie prevádzkových činností.....	44
8.1.3	Vytváranie mechanizmov riadenia prevádzkových činností	45
8.2	Havarijná pripravenosť a reakcia	46
9	Hodnotenie správania	47
9.1	Monitorovanie, meranie, analyzovanie a hodnotenie	47
9.1.1	Všeobecne	47
9.1.2	Hodnotenie dodržiavania záväzných požiadaviek	47
9.2	Interný audit	49
9.3	Preskúmanie manažmentom	50
10	Zlepšovanie.....	51
10.1	Všeobecne	51
10.2	Nezhoda a nápravná činnosť.....	51
10.3	Sústavné zlepšovanie	52
10.3.1	Príležitosti na zlepšovanie	52
10.3.2	Implementovanie sústavného zlepšovania	53
Príloha A (informatívna) – Príklady činností, produktov a služieb a ich súvisiacich environmentálnych aspektov a environmentálnych vplyvov, rizík a príležitostí, a plánovania prijatia činností		54
Príloha B (informatívna) – Fázový prístup na implementovanie systému manažérstva environmentu (založený na ISO 14005)		65
Literatúra		67
Príloha ZA (informatívna)		68

Európsky predhovor

Tento dokument (EN ISO 14004: 2016) vypracovala technická komisia ISO/TC 207 Environmentálne manažérstvo.

Tejto európskej norme sa musí priznať postavenie národnej normy buď vydaním identického textu, alebo oznámením najneskôr do septembra 2016 a národné normy, ktoré sú s ňou v rozpore, sa musia zrušiť najneskôr do septembra 2016.

Upozorňuje sa na možnosť, že niektoré časti tohto dokumentu môžu byť predmetom patentových práv. CEN (a/alebo CENELEC) nezodpovedajú za identifikáciu ktoréhokoľvek alebo všetkých takýchto patentových práv.

Tento dokument nahrádza EN ISO 14004: 2010.

Tento dokument bol vypracovaný na základe mandátu udeleného organizácii CEN Európskou komisiou a Európskym združením voľného obchodu a podporuje základné požiadavky smernice (smerníc) EÚ.

Vzťah k smernici EÚ je uvedený v informatívnej prílohe ZA, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou tohto dokumentu.

V súlade s vnútornými predpismi CEN/CENELEC sú túto európsku normu povinné prevziať národné normalizačné organizácie týchto krajín: Belgicka, Bulharska, Bývalej juhoslovanskej republiky Macedónsko, Cypru, Česka, Dánska, Estónska, Fínska, Francúzska, Grécka, Holandska, Chorvátska, Írska, Islandu, Litvy, Lotyšska, Luxemburska, Maďarska, Malty, Nemecka, Nórska, Poľska, Portugalska, Rakúska, Rumunská, Slovenska, Slovinska, Spojeného kráľovstva, Španielska, Švajčiarska, Švédska, Talianska a Turecka.

Oznámenie o schválení

Text medzinárodnej normy ISO 14004: 2016 schválil CEN ako európsku normu EN ISO 14004: 2016 bez akýchkoľvek modifikácií.

Úvod

Dosahovanie rovnováhy medzi životným prostredím, spoločnosťou a ekonomikou sa považuje za podstatné pri uspokojovaní potrieb súčasnosti bez toho, aby bola ohrozená schopnosť budúcich generácií uspokojovať svoje potreby. Udržateľný rozvoj je cieľ dosahovaný rovnováhou troch pilierov udržateľnosti: životného prostredia, spoločnosti a ekonomiky.

Organizácie, verejné alebo súkromné, veľké alebo malé, v rozvinutých alebo rozvíjajúcich sa ekonomikách, majú vplyv na životné prostredie a naopak, môžu byť životným prostredím ovplyvňované. Narastá pochopenie, že rozvoj a blahobyť ľudstva sú podmienené udržaním a zachovaním našich prírodných zdrojov, od ktorých sú závislé všetky ľudské činnosti a produktivita. Dosiahnutie súzvuku environmentálneho správania vyžaduje záväzok organizácie k systematickému prístupu a sústavnému zlepšovaniu systému manažérstva environmentu.

Spoločenské očakávania vyvolávajú potrebu lepšieho hospodárenia so zdrojmi potrebnými na podporu ľudského rozvoja prostredníctvom väčšej účinnosti, transparentnosti a zodpovednosti všetkých organizácií. Narastajú tlaky na životné prostredie počnúc od klimatickej zmeny, cez nadmernú spotrebu zdrojov a výzvy vyvolané degradáciou ekosystémov a stratou biodiverzity.

Zámerom tejto medzinárodnej normy je poskytnúť organizáciám pokyny na spoločný rámec s cieľom vytvoriť, implementovať, udržiavať a sústavne zlepšovať systém na podporu lepšieho manažérstva environmentu. Tento rámec manažérstva environmentu má prispieť k dlhodobému úspechu organizácie a celkovému cieľu udržateľného rozvoja. Rámec robustného, spoľahlivého a dôveryhodného systému manažérstva environmentu je uvedený na obrázku 1.

Zahŕňa:

- pochopenie súvislostí, v rámci ktorých organizácia prevádzkuje svoje činnosti;
- určenie a pochopenie relevantných potrieb a očakávaní zainteresovaných strán v prípade, že súvisia so systémom manažérstva environmentu organizácie;
- vytvorenie a implementovanie environmentálnej politiky a environmentálnych cieľov;
- prijatie vedúcej roly vrcholovým manažmentom v súvislosti so zlepšovaním environmentálneho správania;
- identifikovanie aspektov činností, produktov a služieb organizácie, ktoré môžu mať za následok významné environmentálne vplyvy;
- identifikovanie environmentálnych situácií, zahŕňajúcich udalosti, ktoré môžu ovplyvňovať organizáciu;
- zvažovanie rizík a príležitostí organizácie, ktoré je potrebné riešiť v súvislosti s jej:
 - environmentálnymi aspektmi;
 - záväznými požiadavkami;
 - ďalšími záležitosťami (pozri 4.1) a požiadavkami (pozri 4.2);
- zvyšovanie povedomia o interakcii organizácie so životným prostredím;
- vytvorenie mechanizmov riadenia prevádzkových činností podľa potreby tak, aby sa manažovali významné environmentálne aspekty a záväzné požiadavky organizácie, ako aj jej riziká a príležitosti, ktoré je potrebné riešiť;
- hodnotenie environmentálneho správania a prijatie činností na zlepšovanie organizácie, ak sú nevyhnutné.

Obrázok 1 – Vzťah medzi modelom PDCA a rámcom v tejto medzinárodnej norme

Výstupy systematického prístupu manažérstva environmentu môžu poskytnúť vrcholovému manažmentu kvantitatívne a kvalitatívne údaje umožňujúce prijímať kvalifikované podnikateľské rozhodnutia, ktoré prispievajú dlhodobý úspech a vytvárajú možnosti prispieť k udržateľnému rozvoju.

Príležitosti zahŕňajú:

- ochranu životného prostredia vrátane predchádzania vzniku nepriaznivých environmentálnych vplyvov alebo ich znižovania;
- riadenie alebo ovplyvňovanie spôsobu navrhovania, výroby, distribúcie, používania a zneškodňovania produktov a služieb;
- využitie perspektívy životného cyklu s cieľom zabránenia vzniku environmentálnych vplyvov tým, že sa neúmyselne nepremiestnia v rámci cyklu niekam inde;
- dosiahnutie finančných a prevádzkových výhod, ktoré môžu vyplynúť z implementovania náležitých alternatív z hľadiska životného prostredia a ktoré posilňujú postavenie organizácie na trhu;
- komunikovanie environmentálnych informácií relevantným zainteresovaným stranám.

Potenciálne výhody, súvisiace s efektívnym systémom manažérstva environmentu, okrem zvýšeného environmentálneho správania, zahŕňajú:

- uistenie zákazníkov o záväzku organizácie k preukázateľnému manažérstvu environmentu;
- udržiavanie dobrej verejnej mienky a vzťahov s komunitou;
- vyhovie kritériám investorov a zlepšenie prístupu ku kapitálu;
- zlepšenie dobrého mena a podielu na trhu;
- zlepšenie riadenia nákladov;
- zabránenie vzniku mimoriadnych udalostí, vedúce k zodpovednosti;
- šetrenie vstupných materiálov a energie;
- navrhovanie environmentálne vhodnejších produktov;
- uľahčenie dosiahnutia povolení a oprávnení a splnenie ich požiadaviek;
- podporovanie povedomia o životnom prostredí u externých poskytovateľov a všetkých osôb vykonávajúcich prácu pod riadením organizácie;
- zlepšovanie vzťahov medzi priemyslom a vládou.

Pre organizáciu, ktorá prevádzkuje integrovaný systém manažérstva, je možné napríklad zosúladiť požiadavky kvality, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci so systémom manažérstva environmentu. Tento prístup poskytuje príležitosti na zníženie duplicity a stavia na efektívnosti.

Prostredníctvom tejto medzinárodnej normy sú prezentované príklady a prístupy na ilustratívne účely. Nie sú určené na reprezentáciu jedinej možnosti, ani nie sú nevyhnutne vhodné pre každú organizáciu. Pri navrhovaní a implementovaní, alebo zlepšovaní systému manažérstva environmentu, majú organizácie voliť také prístupy, ktoré sú vhodné ich vlastným okolnostiam. Praktické pomôcky sú určené na poskytnutie dodatočných informácií na podporu pokynov obsiahnutých v rámci tejto medzinárodnej normy.

1 Predmet

Táto medzinárodná norma poskytuje organizácii pokyny na vytvorenie, implementovanie, udržiavanie a zlepšovanie robustného, dôveryhodného a spoľahlivého systému manažérstva environmentu. Tieto pokyny sú určené organizácii za predpokladu, že sa usiluje manažovať svoje environmentálne zodpovednosti systematickým spôsobom, ktorý prispieva k environmentálnemu pilieru vo vzťahu k udržateľnosti.

Táto medzinárodná norma pomáha organizácii dosahovať zamýšľané výstupy svojho systému manažérstva environmentu, ktoré poskytujú hodnotu životnému prostrediu, samotnej organizácii i zainteresovaným stranám. Zamýšľané výstupy systému manažérstva environmentu v súlade s environmentálnou politikou organizácie zahŕňajú:

- zlepšovanie environmentálneho správania;
- plnenie záväzných požiadaviek;
- dosahovanie environmentálnych cieľov.

Pokyny v tejto medzinárodnej norme môžu pomôcť organizácii zvyšovať jej environmentálne správanie a umožňujú, aby sa prvky systému manažérstva environmentu mohli začleniť do jadra podnikateľských procesov organizácie.

POZNÁMKA. – Zatiaľ, čo systém manažérstva environmentu nie je určený na manažovanie záležitostí bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, môžu sa tieto zahrnúť v prípade, že sa organizácia snaží implementovať integrovaný systém manažérstva environmentu a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Táto medzinárodná norma je použiteľná v akejkoľvek organizácii bez ohľadu na veľkosť, typ a charakter a uplatňuje sa na environmentálne aspekty jej činností, produktov a služieb, ktoré organizácia určí a môže ich riadiť alebo ovplyvňovať zvažujúc perspektívu životného cyklu.

Pokyny v tejto medzinárodnej norme sa môžu použiť v celku alebo čiastočne na systematické zlepšovanie manažérstva environmentu. Slúžia na poskytnutie ďalšieho vysvetlenie pojmov a požiadaviek.

Hoci pokyny v tejto medzinárodnej norme sú v súlade s modelom systému manažérstva environmentu ISO 14001, nie sú určené na poskytnutie interpretácií požiadaviek ISO 14001.

2 Normatívne odkazy

Nie sú žiadne.

koniec náhľadu – text ďalej pokračuje v platenej verzii STN